

Obsah

I VŠEOBECNÝ RÁMEC ÚČETNÍCH VÝKAZŮ

1	REGULACE A HARMONIZACE	1
1.1	Klasifikace účetních systémů	2
1.1.1	Deduktivní postup	3
1.1.2	Induktivní postup	5
1.1.3	Kulturně sociální přístup	7
1.2	Národní regulace účetnictví	8
1.2.1	Regulace po linii běžného účetnictví	9
1.2.2	Regulace po linii účetních výkazů	11
1.2.3	Ilustrace: regulace účetnictví v USA	11
1.3	Harmonizace v rámci Evropské unie	17
1.3.1	Čtvrtá direktiva	19
1.3.2	Ostatní účetní direktivy	21
1.3.3	Otevřené problémy	22
1.3.4	Snaha o řešení problémů	23
1.4	IAS/IFRS – nástroj celosvětové harmonizace	26
1.4.1	Koncepční rámec IAS/IFRS	27
1.4.2	Účetní standardy IAS/IFRS	28
1.5	Vývoj finančního účetnictví	30
2	KONCEPČNÍ RÁMEC ÚČETNÍCH VÝKAZŮ (1)	35
2.1	Cíle a charakteristiky účetních výkazů	37
2.1.1	Cíle účetních výkazů	37
2.1.2	Kvalitativní charakteristiky výkazů	38
2.2	Základní předpoklady	45
2.2.1	Předpoklad trvání podniku	45
2.2.2	Akruální báze	46
2.3	Stavební prvky rozvahy	48
2.3.1	Aktiva, závazky, vlastní kapitál	48
2.3.2	Rozpoznávání prvků rozvahy	53
2.4	Stavební prvky výsledovky	54
2.4.1	Zisk/ztráta na akruální bázi	54
2.4.2	Definice prvků výsledovky	57
2.4.3	Preciznější definice výnosů a nákladů	58
2.4.4	Rozpoznávání výnosů a nákladů	63
2.4.5	Zásady pro uznání nákladů	65

3	KONCEPČNÍ RÁMEC ÚČETNÍCH VÝKAZŮ (2)	71
3.1	Pojetí kapitálu a jeho uchování	72
3.1.1	Kapitál a majetková podstata podniku	72
3.1.2	Pojetí a uchování kapitálu podle IAS/IFRS	73
3.2	Modely finančního účetnictví	75
3.2.1	Vedení účetních knih, účtové osnovy	75
3.2.2	Účetnictví versus daně	80
3.3	Příklad: systémové vazby účetních výkazů	81
3.3.1	Kalendářní a hospodářský rok	81
3.3.2	Rozvaha	82
3.3.3	Výsledovka	88
3.3.4	Výkaz cash flow	89
3.4	Bilanční rovnice – nástroj zobrazení transakcí	91
4	OCEŇOVÁNÍ AKTIV A ZÁVAZKŮ	95
4.1	Význam oceňování aktiv a dluhů	96
4.2	Oceňovací základny	98
4.2.1	Historické náklady	99
4.2.2	Běžná cena	103
4.2.3	Běžná tržní hodnota	103
4.2.4	(Čistá) realizovatelná/vypořádací hodnota	104
4.2.5	Současná hodnota	105
4.2.6	Závěrem k oceňovacím základnám	105
4.3	Obecná východiska oceňování	106
4.3.1	Výchozí ocenění aktiv/závazků	106
4.3.2	Následné ocenění aktiv/závazků	106
4.3.3	Specifika ocenění některých aktiv	108
4.3.4	Snížení hodnoty aktiv	110
4.4	Otevřené problémy oceňování aktiv a závazků	112
4.5	Oceňování podle direktiv EU	113
4.6	Oceňování versus uchování kapitálu podniku	114
4.6.1	Zjištění vývoje kapitálu	114
4.6.2	Vliv inflace na uchování finančního kapitálu	116
4.6.3	Uchování produkčního kapitálu	120
II	ZÁKLADNÍ SLOŽKY AKTIV A PASIV	123
5	DLOUHODOBÝ MAJETEK	125
5.1	Vymezení dlouhodobých aktiv	126
5.2	Dlouhodobý hmotný majetek	130
5.2.1	Náklady pořízení dlouhodobého hmotného majetku	130
5.2.2	Metody odpisů dlouhodobého hmotného majetku	131
5.2.3	Náklady na opravy a udržování	139
5.2.4	Prodej dlouhodobého hmotného majetku	142
5.3	Dlouhodobý nehmotný majetek	142
5.3.1	Vymezení nehmotného majetku	142
5.3.2	Amortizace nehmotného majetku	145
5.4	Některé specifické případy odpisování	146

5.4.1	Změny v odhadovaných veličinách	146
5.4.2	Odpisy za část roku	147
5.5	Úpravy účetního ocenění dlouhodobého majetku	148
5.5.1	Snížení hodnoty majetku	148
5.5.2	Přecenění majetku	149
5.6	Účetní a daňové odpisy	152
6	ZÁSoby	157
6.1	Hrubá marže a náklady prodaného zboží	159
6.2	Průběžný a periodický systém evidence zásob	160
6.3	Požizovací náklady zboží	163
6.4	Základní metody oceňování zásob	164
6.4.1	Metoda individuálního ocenění	165
6.4.2	První do skladu, první ze skladu (FIFO)	165
6.4.3	Poslední do skladu, první ze skladu (LIFO)	166
6.4.4	Vážený aritmetický průměr	167
6.4.5	Zásada stálosti metod	169
6.4.6	Následné ocenění na bázi "nižší ze dvou hodnot"	169
6.5	Specifika zásob vlastní výroby	173
6.5.1	Historické náklady na bázi výrobních nákladů	173
6.5.2	Modely účetního zobrazení zásob vlastní výroby	175
7	POHLEDÁVKY, PENÍZE, TRŽBY	179
7.1	Uznání výnosu	180
7.2	Ocenění tržby	183
7.2.1	Prodej za hotové a na obchodní úvěr	183
7.2.2	Obchodní slevy a vratky zboží	183
7.3	Peněžní prostředky (cash)	185
7.4	Prodej na obchodní úvěr	186
7.4.1	Měření neuhrazených pohledávek	187
7.4.2	Ocenění pohledávek	192
7.5	Podmíněná aktiva	196
7.6	Shrnutí	196
8	INVESTICE	199
8.1	Investování a investice	200
8.2	Všeobecný přehled o investicích	202
8.2.1	Cenné papíry úvěrového charakteru	203
8.2.2	Majetkové cenné papíry	205
8.3	Klasifikace investic	207
8.3.1	Krátkodobé investice v cenných papírech	208
8.3.2	Dlouhodobé investice	210
8.4	Oceňování investic	211
8.4.1	Okénko do minulosti	211
8.4.2	Novelizace standardů	214
8.4.3	Rekapitulace finančních investic z časového hlediska	216
8.4.4	Kritické poznámky k oceňování investic	217
8.4.5	Dodatek: příklady oceňování investic	221

9 ZÁVAZKY	227
9.1 Význam dluhů	228
9.2 Závazky v rozvaze podniku	230
9.2.1 Dlouhodobé/krátkodobé závazky	232
9.2.2 Krátkodobé závazky versus krátkodobá aktiva	236
9.2.3 Závazky jisté a podmíněné	237
9.3 Finanční závazky	239
9.3.1 Primární a derivátové finanční nástroje	240
9.4 Oceňování závazků	242
9.5 Více o dlouhodobých závazcích	243
9.5.1 Oceňování současnou hodnotou	243
9.5.2 Dlouhodobé dluhopisy z pozice emitenta	245
9.6 Stručně o leasingu	255
9.7 Dodatek ke kap. 9	258
10 VLASTNÍ KAPITÁL	263
10.1 Vymezení vlastního kapitálu	264
10.2 Vlastnické formy	267
10.2.1 Podnik jednotlivce	268
10.2.2 Partnerský podnik	268
10.2.3 Korporace	269
10.2.4 Složky vlastního kapitálu korporací	272
10.3 Základní kapitál	274
10.3.1 Kapitálové vklady	274
10.3.2 Více o akcích	276
10.3.3 Zvýšení základního kapitálu	278
10.3.4 Snížení základního kapitálu	281
10.3.5 Štěpení a konsolidace akcií	284
10.3.6 Vlastní akcie	286
10.4 Zadržené kumulované výděly	290
10.4.1 Výkaz zadržovaných kumulovaných výdělků	291
10.4.2 Kumulované výděly a peníze (cash)	293
10.4.3 Dividendy	295
10.5 Přínosy a újmy vlastního kapitálu	298
11 ODLOŽENÉ A AKRUÁLNÍ POLOŽKY	301
11.1 Časové rozlišení	302
11.1.1 Odložené položky	304
11.1.2 Akruální položky	306
11.2 Rezervy	311
11.3 Závěrečná poznámka k části II	314
III VÝKAZY: OBSAH, OVĚŘOVÁNÍ, ANALÝZA	
12 ROZVAHA	317
12.1 Komponenty účetního výkaznictví	318
12.1.1 Úplný soubor účetních výkazů	319
12.1.2 Poznámky a komentáře k výkazům	320

12.1.3	Výroční zpráva	322
12.2	Rozvaha	323
12.2.1	Požadavky mezinárodních účetních standardů	324
12.2.2	Požadavky US GAAP	326
12.2.3	Požadavky Evropské unie	328
12.3	Výkaz o změnách ve vlastním kapitálu	331
13	VÝSLEDOVKA	333
13.1	Požadavky Mezinárodních účetních standardů	334
13.2	Požadavky US GAAP	337
13.3	Požadavky Evropské unie	339
13.4	Princip přiřazování nákladů výnosům	343
13.4.1	Provozní výsledek	343
13.4.2	Finanční a mimořádný výsledek	346
13.4.3	Přiřazování nákladů – obecné závěry	347
14	VÝKAZ PENĚŽNÍCH TOKŮ	349
14.1	Charakteristika výkazu	350
14.2	Vykazování toků z provozní činnosti	355
14.2.1	Přímá metoda	355
14.2.2	Nepřímá metoda	355
15	KONSOLIDOVANÉ ÚČETNÍ VÝKAZY	363
15.1	Podstata konsolidace	364
15.2	Východiska konsolidace účetních výkazů	365
15.3	Míra vlivu	367
15.3.1	Konsolidační pravidla a rozvahový den	371
15.4	Metody konsolidace	372
15.4.1	Metoda plné konsolidace	372
15.4.2	Ekvivalenční metoda	373
15.4.3	Metoda poměrné konsolidace	373
15.5	Příklad k osvětlení metod konsolidace	376
15.5.1	Zadání příkladu	376
15.5.2	Vypracování příkladu	377
15.5.3	Závěrečné poznámky k příkladu	380
16	AUDIT ÚČETNÍCH VÝKAZŮ	383
16.1	Podstata auditu účetních výkazů	384
16.1.1	Auditing, audit a jeho druhy	384
16.1.2	Význam auditu účetních výkazů	387
16.2	Auditorská profese	388
16.2.1	Vznik, organizace a regulace	388
16.2.2	Regulace auditorské profese	389
16.3	Etické normy	390
16.4	Riziko v auditorské činnosti	393
16.5	Auditorské postupy	394
16.6	Zpráva auditora	397
16.6.1	Struktura a obsah zprávy	397
16.6.2	Výrok auditora	398

17 VÝKAZY MALÝCH A STŘEDNÍCH PODNIKŮ	401
17.1 Charakteristika malých a středních podniků	402
17.2 Podpora malého a středního podnikání v EU	403
17.3 Mezinárodní harmonizace MSP	404
17.3.1 Koncept výkaznictví pro malé a střední podniky	405
17.3.2 Účetní standardizace úrovně II	406
17.3.3 Účetní standardizace úrovně III	409
18 FINANČNÍ ANALÝZA	415
18.1 Smysl a potřeba finanční analýzy	416
18.1.1 Funkce a cíle finanční analýzy	416
18.1.2 Role finanční analýzy ve finančním řízení podniku	417
18.1.3 Externí zájemci o finanční analýzu	420
18.2 Zdroje dat pro finanční analýzu	421
18.3 Základní přístupy k finanční analýze	423
18.3.1 Klasifikace metod	423
18.3.2 Ukazatele extenzivní a intenzivní	429
18.4 Přehled jednoduchých metod finanční analýzy	430
18.5 Co nabízejí vyšší metody finanční analýzy	433
18.6 Více o poměrových ukazatelích	435
18.6.1 Klasifikace ukazatelů	435
18.6.2 Interpretace ukazatelů a tzv. doporučené hodnoty	444
18.6.3 Soustavy poměrových ukazatelů	448
18.6.4 Ukazatele kapitálového trhu	449
18.7 Účetnictví a analýza v širších souvislostech	453
19 ETICKÉ PROBLÉMY V ÚČETNICTVÍ	457
19.1 Etika v účetní profesi	458
19.1.1 Etika, morálka a jejich projev v účetnictví	458
19.1.2 Vliv prostředí na etiku účetní profese	459
19.2 Kodex profesionálního chování	463
19.3 Falšování účetních výkazů	469
19.3.1 Okolnosti vedoucí k falšování	470
19.3.2 Techniky falšování	471
19.3.3 Jeden příklad za všechny: kolaps společnosti ENRON	474
19.3.4 Jak dál?	479
20 DODATKY	483
20.1 Vzorové účetní výkazy dle IAS/IFRS	484
20.2 Základní literatura	505
20.3 Klíčová slova s anglickými ekvivalenty	509
20.4 Rejstřík	515

Kapitola 20

DODATKY

Obsah:

Vzorové účetní výkazy dle IAS/IFRS:	
Konsolidovaná rozvaha	485
Konsolidovaná výsledovka	486
Konsolidovaný výkaz peněžních toků	487
Konsolidovaný výkaz změn vlastního kapitálu	488
Účetní pravidla	489
Řízení finančních rizik	499
Komentář ke konsolidovaným účetním výkazům (výsek)	502
Zpráva nezávislých auditorů	503
Základní literatura	505
Klíčová slova s anglickými ekvivalenty	509
Rejstřík	515